

Önsöz

Türkiye 1970'li yıllardan itibaren çevre politikaları geliştiren, birçok bölgesel ve küresel çevre antlaşmasına taraf olan bir ülkedir. 21 Aralık 2009'da Avrupa Birliği müzakere sürecinde Çevre Başlığının açılmasıyla da Türkiye'nin çevre politikasında yaşanan gelişmeler kamuoyunun dikkatini daha fazla çekmeye başlamıştır.

Türkiye'nin AB üyeliğine giden süreçte üstlendiği ve belirli zaman dilimlerinde yerine getirmeyi taahhüt ettiği ilk Ulusal Programı'nın 2001 yılında kabulünden bu yana; AB çevre müktesebatına uyum çalışmaları plan ve programlar dâhilinde sürdürölmektedir. Geçen süre zarfında gerçekteştirilen bir dizi proje sonucunda, çevre müktesebatının büyük bir kısmı uyumlaştırılmıştır. Ancak çevre konusunun, bu alandaki geniş mevzuatın uyumunun yanı sıra uygulama ve yatırım gerektirmesi, uygulama safhasında ihtiyaç duyulan finansman büyüklüğü ve kendisini sürekli yenileyerek daha yüksek norm ile standartlara giden dinamik yapısı nedeniyle zorlu bir müzakere başlığı olduğu da özellikle belirtilmelidir. Nitekim, Türkiye'nin Avrupa Birliği ile süren müzakere sürecinde çevre başlığında kat ettiği mesafeyi değerlendiren, Avrupa Komisyonu 2011 Türkiye İlerleme Raporu (çevre başlığı sonuç kısmı), bu konuda önemli ipuçları vermektedir.

“Genel olarak, daha fazla uyum yönünde bazı ilerlemeler kaydedilmiştir. Çevre alanındaki hazırlıklar erken aşamadadır. Yatay mevzuat, hava kalitesi, endüstriyel kirlilik kontrolü ve risk yönetimi konularında sınırlı ilerleme kaydedilmesine karşılık, atık yönetimi konusunda iyi düzeyde ilerleme sağlanmıştir. Tüm düzeylerde ilgili kurumlar arasında daha iyi koordinasyon sağlanması konusu dahil olmak üzere, daha fazla güçlendirilmesi gereken su kalitesi, kimyasallar ve idari kapasite konularında çok sınırlı ilerleme kaydedilmiştir. Doğa koruması konusunda ilerleme sağlanmamıştır. Çevre alanındaki yatırımların artırılması gerekmektedir. İklim değişikliği konusunda, AB iklim gereklilikleri ile ilgili farkındalık yaratılması konusunda sınırlı ilerleme kaydedilmiştir. Bununla birlikte, hem yurt içinde hem de uluslararası düzeyde hâlâ daha iddialı bir iklim politikası oluşturulması gerekmektedir. İklim değişikliği konusunda idari kapasite bakımından ilave bir ilerleme kaydedilmemiştir.”

Türkiye'nin çevre konusundaki Avrupa Birliği mevzuatına uyumu, Birlik üyeliğine giden süreçte yerine getirmesi gereken koşullar olarak değil, yaşanılabilir

bir dünya için üzerine düşen bir görev olarak görülmelidir. Daha önemlisi, Türkiye'nin çevre politikalarında Avrupa Birliği'ne tam anlamıyla uyum sağlayabilmesinin, salt mevzuat uyumunun sağlanması ve diğer teknik koşulların yerine getirilmesinden ibaret olmadığı bilinmelidir. Türkiye'de ekolojik dengenin korunması için toplumda çevre bilincinin oluşması ve kökleşmesini sağlayacak atılımların gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Çevre bilinci konusunda dünya genelinde ileri bir konumda olan Avrupa kamuoyu ile iletişim, başta sivil toplum örgütleri olmak üzere çeşitli kurum ve kuruluşlar ile, Türk toplumunda da bu konuda duyarlılığın artmasında önemli bir katkı sağlayacaktır.

Bu gelişmeler çerçevesinde Türkiye'nin uluslararası çevre rejimlerindeki yerini, dünyadaki çevre söylemlerini, Türkiye ile Avrupa Birliği'ndeki yeni çevre araçlarını hem teorik hem de uygulamaya yönelik bakış açılarından değerlendiren makalelerden oluşan Marmara Avrupa Araştırmaları Dergisi'nin çevre özel sayısının tüm araştırmacılara ve öğrencilere faydalı olacağını düşünmekteyiz.

Derginin, Haziran 2012'de Brezilya'nın Rio de Janeiro kentinde yapılacak Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma (Rio+20) Konferansı ile aynı tarihlerde yayımlanacak olmasını, anlamlı buluyor; makaleleriyle katkıda bulunan tüm yazarlara, bu süreçte yer alan hakemlerimize ve emeği geçen bütün arkadaşlarımıza teşekkürlerimi sunuyorum.

Prof. Dr. Muzaffer Dartan

*Marmara Üniversitesi
Avrupa Birliği Enstitüsü Müdürü*